Lieta Nr.6-70004214
SKA – 844/2014

LĒMUMS

Rīgā 2014.gada 28.augustā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis A.Guļāns
tiesnese J.Briede
tiesnesis J.Neimanis

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 15.maija lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu par Daugavpils pilsētas domes rīcības atzīšanu par prettiesisku, pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" ar iesniegumu, kurā lūgts sniegt informāciju, kādas SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" ražošanas tehniskās bāzes, ēkas, būves, administratīvās telpas un teritorijas, kas atrodas /adrese/, tiek iznomātas no 2009.gada 1.janvāra līdz informācijas pieprasīšanas brīdim. Pieteicējs lūdza norādīt iznomātus laukumus, nomas termiņus un nomas likmes, kā arī izsniegt nomas līgumu apliecinātas kopijas. Savu iesniegumu pieteicējs pamatoja ar uzņēmējdarbības paplašinājumu un vajadzību pēc papildu ēkām, būvēm un teritorijām.

SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" atbildēja, ka tobrīd tai nav brīvu telpu, kuras varētu piedāvāt pieteicējam iznomāšanai. Informācija par noslēgtajiem nomas līgumiem nav izpaužama trešajām personām saskaņā ar noslēgto līgumu nosacījumiem. SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" norādīja vietnes internetā, kur var iepazīties ar informāciju par brīvajām telpām un iespējām tās iznomāt.

[2] Tā kā SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" visu daļu īpašniece ir Daugavpils pilsētas dome, pieteicējs lūdza Daugavpils pilsētas domi sniegt to pašu informāciju, kas tika pieprasīta no SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums".

Daugavpils pilsētas dome ar 2014.gada 11.aprīļa vēstuli pieteicējam atteica sniegt prasīto informāciju, jo tas ir komercnoslēpums, bet ierobežotas pieejamības informācija pieprasāma rakstveidā, pamatojot savu pieprasījumu un norādot mērķi, kādam tā tiks izmantota, kā arī vēlreiz norādīja interneta vietnes, kur atrodama informācija par brīvajām telpām.

[3] Pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atzīt Daugavpils pilsētas domes rīcību par prettiesisku un uzlikt pienākumu sniegt atbildi pēc būtības, un atlīdzināt morālo kaitējumu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 15.maija lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Konkrētajā gadījumā pašvaldība pilnvaroja SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" veikt pašvaldības valdījumā esošo dzīvojamo māju ar piesaistītajiem zemes gabaliem un palīgēkām un pašvaldības īpašumā esošo dzīvokļu un neapdzīvojamo telpu pārvaldīšanu un apsaimniekošanu līdz dzīvojamo māju pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai.

Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām" 6.panta 1.punktam publisko tiesību jomā pašvaldību kompetencē ir šajā likumā noteiktās autonomās funkcijas. Pašvaldības autonomās funkcijas reglamentē likuma „Par pašvaldībām" 15.pants. Šajā pantā minētajām funkcijām ir publiski tiesisks raksturs. Dzīvojamo māju apsaimniekošana neietilpst pie publisko tiesību jomā īstenotajām pašvaldības funkcijām. Arī saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. un 51.pantu pašvaldība dzīvojamo māju pārvaldīšanu un pārvaldīšanu tiesību nodošanu veic privāto tiesību jomā.

Ņemot vērā, ka pašvaldība, slēdzot pilnvarojuma līgumu ar kapitālsabiedrību, pilnvarojusi to veikt darbības, kas neietilpst pie publisko tiesību jomā īstenojamām pašvaldības funkcijām, secināms, ka pašvaldības izveidotās kapitālsabiedrības, kas organizēta privāto tiesību juridiskās personas formā, darbība notiek privāto tiesību jomā, proti, dzīvojamo māju pārvaldīšanas procesā kapitālsabiedrība neīsteno valsts pārvaldes pilnvaras. Līdz ar to izskatāmajā gadījumā kapitālsabiedrības rīcība nav faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē.

[4.2] Atbilstoši informācijai zemesgrāmatas nodalījumā, nekustamā īpašuma /adrese A/ īpašnieks ir kapitālsabiedrība, proti, izskatāmajā gadījumā kapitālsabiedrība pieteicējam ir sniegusi atbildi kā privāto tiesību subjekts par savā īpašumā esošo nekustamo īpašumu. Savukārt pašvaldība kā kapitālsabiedrības visu daļu turētāja ir sniegusi detalizētāku atbildi pieteicējam par viņa iesniegumā minētajiem jautājumiem. Ievērojot, ka pašvaldība izskatāmajā gadījumā nav atzīstama par iestādi Administratīvā procesa likuma izpratnē un nav veikusi rīcību publisko tiesību jomā, tad pārsūdzētā pašvaldības rīcība nav faktiskā rīcība un nav izvērtējama administratīvā procesa kārtībā.

[4.3] Ievērojot to, ka tiek atteikts pieņemt pieteikumu, nav pieļaujams arī prasījums daļā par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, jo prasījums par atlīdzinājumu ir pakārtots pamatprasījumam par faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 15.maija lēmumu pieteicējs iesniedza blakus sūdzību, kura pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] Tiesnesis nav ņēmis vērā, ka pieteicējs lūdza sniegt informāciju arī par brīvajām telpām iesniegumā norādītajā adresē.

[5.2] Tiesnesis nav ņēmis vērā, ka Daugavpils pilsētas dome ir SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" visu daļu īpašnieks un turētājs.

[5.3] Informācijas atklātības likuma 2.panta pirmā daļa izskatāmajā gadījumā interpretējama tādējādi, ka informācija pieprasāma tieši pašvaldībai nevis kapitālsabiedrībai.

[5.4] Iesniegumu likuma mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Sabiedrības līdzdalība neierobežojas tikai ar valsts pārvaldes funkciju veikšanu, bet aptver arī citas darbības.

[5.5] Iestāde nav atbildējusi pieteicējam pēc būtības.

Motīvu daļa

[6] Pieteicēja prasījumu nav pamata apspriest pēc Iesniegumu likuma, jo šis likums piemērojams gadījumos, kur privātpersona vēlas līdzdarboties valsts pārvaldē. Tas noteic atbilžu sniegšanas kārtību uz privātpersonu vēstulēm un iesniegumiem, kuros izteikti ierosinājumi, iebildumi vai priekšlikumi labākai valsts pārvaldei. Izskatāmajā gadījumā pieteicējs lūdz informāciju no pašvaldības kapitālsabiedrības un pašvaldības. Šāds informācijas pieprasījums apspriežams pēc Informācijas atklātības likuma normām.

[7] Informācijas atklātības likuma 2.pants noteic, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kas ir iestāžu rīcībā, vai ko tās pašas rada. Likuma 1.panta 4.punkts skaidro, ka iestāde ir ikviena iestāde, vai persona, kas īsteno pārvaldes funkcijas un uzdevumus, ja šī persona informācijas apritē ir saistīta ar attiecīgo funkciju un uzdevumu izpildi. Tātad likumu piemēro, lai nodrošinātu, ka valsts pārvaldes iestāžu informācija noteiktā kārtībā būtu pieejama ikvienam.

Pašvaldība ir uzskatāma par iestādi (sk. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 1.-3.punktu).

Tā kā iestādes atteikums ir apstrīdams un pārsūdzams kā administratīvs akts, kontrole pār to ir pakļauta administratīvajai tiesai (Administratīvā procesa likuma 121.panta pirmā daļa, 184.panta pirmā daļa).

Pašvaldības SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums" nav nedz iestāde, nedz persona, kas īsteno pārvaldes funkcijas un uzdevumus, tādēļ tās rīcība ar informācijas pieprasījumiem tai nav apspriežama pēc Informācijas atklātības likuma un kontroli pār atteikumu sniegt prasīto informāciju administratīvā tiesa neīsteno.

[8] Augstākā tiesa jau iepriekš ir norādījusi, ka nav pamata nošķirt sabiedrības interesi par valsts darbību valsts pārvaldes uzdevumu veikšanā no sabiedrības intereses par valsts darbību privāto tiesību jomā. Tās abas ir vienlīdz leģitīmas, un interese par valsts darbību privāto tiesību jomā ir vērsta uz to pašu mērķu sasniegšanu kā interese par valsts pārvaldes funkciju veikšanu. Komercdarbība ir viena no iespējamām valsts darbības formām *(sk. Augstākās tiesas 2011.gada 12.janvāra lēmuma lietā Nr.SKA?221/2011 14., 15.punktu)*. Līdz ar to privātpersonām ir tiesības pieprasīt informāciju arī par pašvaldības darbību privāto tiesību jomā, tostarp, pašvaldības komercsabiedrību darbību.

Ņemot vērā minēto, pieteikums par informācijas pieprasījumu no pašvaldības būtu skatāms administratīvā procesa kārtībā.

[9] Tomēr privātpersonas tiesības saņemt informāciju ir cieši saistāmas ar interesi par valsts darbību un šīs informācijas nozīmīgumu sabiedrībai. Tieši informācijas sabiedriskais nozīmīgums ir pamatā tās sniegšanas pienākumam. Privātpersonai, pieprasot informāciju, ir jāpamato šis nozīmīgums *(sk. Augstākās tiesas 2014.gada 11.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA?10/2014 16.punktu)*.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 191.[1]panta pirmo daļu tiesnesis var atteikt pieteikuma izskatīšanu un atdot to atpakaļ pieteicējam, ja pieteikums ir acīmredzami nepamatots (acīmredzami noraidāms pēc būtības).

No pieteicēja 2014.gada 27.janvāra iesnieguma komercsabiedrībai, kā arī 2014.gada 28.marta iesnieguma pašvaldībai izriet, ka mērķis, kādēļ pieteicējam nepieciešama pieprasītā informācija, ir pieteicēja vēlme veikt uzņēmējdarbības paplašināšanu un vajadzība pēc papildus ēkām, būvēm un teritorijas. Pieteicēja informācijas pieprasījums ir pamatots tikai ar pieteicēja privāttiesiskajām interesēm, nesaistot to ar pieteicēja kā sabiedrības locekļa interesi par pašvaldības darbību.

Ņemot vērā minēto, pieteikums ir atsakāms pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.[1]panta pirmo daļu.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.[1]panta pirmo daļu, 323.panta pirmās daļas 3.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

nolēma

Atcelt Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 15.maija lēmumu.

Atteikties pieņemt /pers. A/ pieteikumu par Daugavpils pilsētas domes rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis A.Guļāns

Tiesnese J.Briede

Tiesnesis J.Neimanis